

SAOPŠTENJE ZA JAVNOST

Barometar poslovnog rizika po zemljama i privrednim sektorima za treće tromesečje 2023. u izdanju kompanije Coface *Sve lošiji mikroekonomski pokazatelji predstavljaju izazov za makroekonomiju*

Pariz, 17. oktobar, 2023 – Dobre vesti sa početka 2023. godine su brzo zamenili nagoveštaji da završetak godine neće biti ni približno tako optimističan.

Osim rizika koji su do sada više puta pominjani, među kojima ima i onih koji se i dalje intenziviraju (finansijska stabilnost, društveni i politički rizici), ne treba gubiti iz vida da bitka protiv inflacije još uvek nije dobijena: ne računajući energetiku, stopa inflacija je i dalje iznad one koju su centralne banke postavile kao cilj, dok je situacija na tržištu nafte (ponovo) postala zategnuta nakon napada u Izraelu. Svi ključni pokazatelji ukazuju na naglo usporavanje privrednih aktivnosti u Severnoj Americi i Evrozoni pred kraj godine, dok je oporavak kineske privrede brzo naišao na prepreke u vidu strukturalnih slabosti kao i nedostatka samopouzdanja među privatnim potrošačima i kompanijama. U kontekstu navedenog, uneli smo izmene u procene poslovnog rizika za 7 zemalja (2 pozitivne i 5 negativnih korekcija) i 33 privredna sektora (17 pozitivnih i 16 negativnih korekcija), kao izraz određenog stepena stabilnosti za koji smatramo da će obeležiti narednih 18 meseci, uprkos činjenici da je privredno okruženje i dalje podložno promenama i kao takvo sasvim neizvesno.

U susret multipolarnom svetu

Ako ostavimo po strani samo trajanje, pa čak i zaoštavanje, kinesko-američkog rivaliteta, nekoliko značajnih događaja koji su se odigrali poslednjih meseci su dodatno poremetili geopolitičku situaciju. **Proširenje saveza BRICS** (Brazil, Rusija, Indija, Kina i Južna Afrika) primanjem u članstvo još šest zemalja (Saudijska Arabija, Argentina, Egipat, Ujedinjeni Arapski Emirati, Etiopjia i Iran) će po mišljenju nekih označiti kraj prevlasti grupe G7 a sa njim i kraj svetskog poretka nastalog u posleratnom periodu.

Međutim, sposobnost tako proširenog saveza BRICS+ da ponudi drugačiju privrednu viziju i preduzme konkretne korake u cilju nadmetanja sa zemljama grupe G7 će po svemu sudeći i dalje biti ograničena (ciljevi nesvrstanih zemalja, tenzije između Kine i Indije).

Inflacija posustaje, ali još uvek nije savladana

Shodno prognozama iz prethodnih Barometara poslovnog rizika, stopa inflacije je poslednjih meseci i dalje bila u "mehaničkom" padu, uglavnom zbog toga što su cene energenata i proizvoda ostale ispod rekorda postignutog ubrzo nakon invazije na Ukrajinu. Primetan je i pad stope inflacije prouzrokovan rastom potražnje za uslugama i vraćanjem lanaca snabdevanja u stanje normalnosti. **Znaci da je inflacija duboko ukorenjena su i dalje tu dok je pad stope osnovne inflacije mnogo sporiji u razvijenim zemljama.** Štaviše, izgleda da se prethodno pomenuti rizici, koji su povezani sa najavljenom ponovnom pojavom inflatornih pritisaka pred kraj godine, već osećaju, o čemu svedoči i trend rasta cena nafte koji traje od početka leta.

Retorika koja je obeležila period koji je usledio nakon odluka Evropske centralne banke, američke Federalne banke i Engleske banke (koje se tiču privremene obustave podizanja kamatnih stopa) se svodila na to da, uprkos činjenici da je možda došao kraj ciklusa zatezanja privrednih prilika, **ne treba očekivati nikakvo snižavanje kamatnih stopa u narednim mesecima pa čak ni tromesečjima.**

Razočaravajući – i već prekinuti – oporavak kineske privrede

Oporavak kineske privrede u postpandemijskom periodu je bio manji od očekivanog, što potvrđuju i loši privredni pokazatelji kako domaće potražnje tako i izvoznih aktivnosti. Rast potrošnje koji su mnogi očekivali je bio relativno slab, budući da su privatni potrošači pokazali dozu opreza, dok se jedini doprinos odustajanja od politike „nula zaraženih“ praćenog ponovnim otvaranjem kineske privrede ogledao u neujednačenom povećanju potrošnje.

Ni investicije se nisu pokazale kao faktor privrednog rasta u Kini i to zbog činjenice da je privatni sektor zadržao dozu opreza u pogledu troškova osnovnih sredstava (naročito zbog stanja na tržištu nekretnina, koje je i dalje zabrinjavajuće).

Smirivanje stanja u energetsom i poljoprivrednom sektoru u Evropi

Promene u procenama poslovnog rizika po sektorima su se ovog tromesečja uglavnom ticale Evrope, i to najpre u **energetskom i poljoprivrednom sektoru kao i u oblasti proizvodnje papira**. Unosimo pozitivne korekcije poslovnog rizika u energetske sektore svih zapadnoevropskih zemalja (osim Nemačke), uglavnom zbog većih marži za proizvođače naftnih derivata i rafinerije. Poljoprivredni sektor na ovom području je takođe u usponu, za razliku od proizvodnje papira, koja kao sektor beleži najveći broj negativnih korekcija.

Potvrđen rastući društveni i politički rizik

Tokom prošle godine, nakon ruske invazije na Ukrajinu, stručnjaci kompanije Coface su upozoravali na povećan stepen društvenog rizika koji je uslovljen rastućim cenama energenata, osnovnih proizvoda i namirnica. Nakon što smo ažurirali indikator političkog rizika za 2022. godinu, ponovili smo ovo upozorenje. U aktuelnom izdanju našeg indikatora političkog rizika za 2023. godinu, naša zabrinutost je još veća. **Pogoršanje uslova života ljudi je stvorilo nove izvore nezadovoljstva.**

Politički rizik u različitim oblicima i zemljama u kojima se javlja (Šri Lanka, Argentina, Niger, Gabon) je poslednjih godina tema koja se redovno ponavlja i u vestima razvijenih svetskih ekonomija (Izrael, Ujedinjeno Kraljevstvo, Sjedinjene Američke Države). Čini se da su u **svetu obeleženom sve većom neizvesnošću i nestabilnošću** društveni i politički rizici u porastu i to zbog promena na globalnom planu kao i opipljive pretnje u vidu klimatskih promena.

Što se bezbednosti tiče, tokom 2022. godine **porastao je broj sukoba**, koji su odneli jako veliki broj ljudskih života. Ako su neki sukobi i utihnuli (Afganistan, Jemen), neki drugi su u međuvremenu ili izbili ili se intenzivirali, kao što je to slučaj sa sukobom u Nagorno-Karabakh tokom septembra, koji predstavlja vrhunac dugotrajne krize na granici između Jermenije i Azerbejdžana.

Na afričkom kontinentu se broj aktivnih sukoba (međudržavnih i drugih) skoro pa utrostručio od 2010. Ovakav trend je tesno povezan sa ratom protiv raznih grupa džihadista koje sprovode svoje aktivnosti u Burkini Faso, Maliju, Nigeru, Čadu i Nigeriji, između ostalih. Ovako narušena bezbednost u oblasti Sahel, kao i poteškoće u pokušajima da se zaustavi talas pobune Islamista još od 2020. godine, je takođe igrala važnu ulogu u skorašnjim političkim nemirima na tom području. Nakon državnog udara u Maliju i Čadu tokom 2021. godine i dva državna udara u Burkini Faso prošle godine, ovog leta se to desilo i u Nigeru.

[Kliknite na link za kompletni barometer u izdanju kompanije Coface](#)

**KANCELARIJA KOMPANIJE COFACE
ZA ODNOS SA JAVNOŠĆU**

Adrien Billet : +33 6 59 46 59 15

adrien.billet@coface.com

RUMEUR PUBLIQUE

Taline Sarkissian : +33 6 13 36 70 23

Loris Daougabel : +33 6 59 01 36 64

coface@rumeurpublique.fr

Za više informacija, posetite coface.com

COFACE SA se nalazi u kategoriji A pariske berze.
ISIN Code: FR0010667147 / Mnemonic: COFA

Od 25. jula, 2022. godine kompanija COFACE SA koristi posebnu tehnologiju zaštite svih svojih komunikacija. Njihovu autentičnost možete proveriti na wiztrust.com.

COFACE: FOR TRADE

Kao kompanija sa preko 75 godina iskustva i najrasprostranjenijom međunarodnom mrežom poslovnica, Coface predstavlja vodeće društvo za osiguranje trgovinskih kredita i upravljanje poslovnim rizicima, kao i svetki priznatu kompaniju koja pruža usluge otkupa dugovanja, naplate dugovanja, osiguranja poslovanja u inostranstvu, izdavanja garancija i pribavljanja poslovnih informacija. Stručnjaci iz kompanije Coface pomno prate svetske ekonomske trendove pomažući približno 50,000 klijenata u 100 zemalja sveta da pokrenu uspešno i dinamično poslovanje koje se neprestano razvija. Uz pomoć posebnog uvida u poslovanje kompanija i stručnih saveta koje pruža Coface, ove kompanije mogu donositi poslovne odluke zasnovane na relevantnim informacijama. Rešenja koje Grupacija Coface obezbeđuje jačaju sposobnost kompanija da vrše prodaju pružajući im pouzdane informacije o njihovim poslovnim partnerima i štiteći ih od rizika neplaćanja, kako na domaćem tako i na svetskom tržištu. Kompanija Coface je u 2022. god. zapošljavala približno 4,720 ljudi i zabeležila promet u vrednosti od 1,8 milijardi evra.